

BALANÇ DE LA REVISTA *PEDRALBES*.

Pere Molas Ribalta

La publicació del número 20 de la revista *PEDRALBES* pot ser un bon moment per fer balanç del que ha estat la publicació i dels criteris que l'han orientada. En primer lloc la sèrie compren les Actes del Segon, Tercer i Quart Congrés d'Història Moderna de Catalunya, celebrats respectivament el 1988, el 1993 i el 1998, i dedicats a *Catalunya a l'època de Carles III*, les *Institucions catalanes dels segles XVI i XVII*, i a *Catalunya a l'època moderna*. Les Actes del Primer Congrés, celebrat el 1984, es van publicar com a volums apart. Va ser una bona pensada de Joan Bada, secretari dels dos primers Congressos, la d'integrar les Actes dins la col·lecció de la revista, a fi de facilitar-ne la identificació.

La revista ha recollit, també, el resultat d'altres activitats del Departament. Per exemple l'estada d'un grup de professors i professores hongaresos el 1990 que van impartir un cicle de conferències (per cert, iniciativa d'un estudiant). Segueixen els seminaris i conferències de tardor i primavera que van tenir lloc precisament a partir de 1993 i que han versat sobre "Cultura i religió a l'època moderna", "Monarquia i regnes", "La societat catalana als segles XVI i XVII" o "Els poders municipals al segle XVIII". Especialment significatius van ser el cicle de conferències i la taula rodona que es van celebrar els primers mesos del 2000 entorn del sentiment d'identitats i la transmissió del coneixement històric per mitjà de grans exposicions.

De manera menys sistemàtica s'han acollit les propostes de dossiers monogràfics, com son el dedicat a les Revolucions britàniques del segle XVII (nº. 17) i el que recull traduccions d'articles sobre la Pau de

Westfàlia, en l'estela del 350 aniversari d'aquell esdeveniment europeu (nº. 19).

En l'índex general que tanca aquest número el lector hi trobarà el detall concret de tots els continguts de la revista. D'una visió ràpida es pot treure la conclusió de que, tal com s'anunciava en el primer número, la revista ha estat fidel al pluralisme. Al pluralisme temàtic i al pluralisme d'autors. La majoria d'articles publicats no correspon precisament a professors del Departament d'Història Moderna de la Universitat de Barcelona. Des del primer número es va comptar amb la presència, en dèiem, d'un "artista convidat", un historiador de prestigi que aportés un article destacat. La majoria són hispanistes estrangers. Integren la llista Bernard Vincent, Janine Fayard, Henry Kamen, Giovanni Muto, J.H. Elliott, Paul Freedman, Bartolomé Bennassar, Anthony Pagden, Fritz Edelmayer, James Amelang, Aurelio Musi, H.G. Koenigsberger, Richard Kagan. A més, els mencionats Congressos han estat ocasió per acollir la participació d'altres significats especialistes.

La majoria d'articles tracten, lògicament de la Història de Catalunya durant l'Edat Moderna. La seva temàtica marca l'evolució de les tendències historiogràfiques i dels canvis que s'han produït al llarg d'aquests 20 anys. S'observa un marcat interès inicial per la demografia (Josep Iglèsies va ser un dels primers convidats), sigui a nivell general, sigui amb l'estudi de factors concrets, com la nupcialitat, o de les repercussions socials de fenòmens demogràfics (Casa dels Nens Orfes, repoblació posterior a l'expulsió dels moriscos a les terres de l'Ebre). També caracteritzen la primera etapa (en aquest cas amb una continuïtat més gran) els articles sobre producció agrària, béns comunals, diferenciació social pagesa, règim senyorial i moviments de protesta camperola.

No han estat molt abundosos els treballs sobre Història econòmica en sentit estRICTE. S'ha estudiat per exemple, la construcció naval en el segle XVIII i tenen el seu lloc, des de diferents perspectives, les companyies colonials de Caracas i de Barcelona, així com la coneguda companyia Cortadellas, anomenada d'Aragó. La projecció econòmica exterior dels catalans més enllà de les fronteres del Principat (fins Galícia) ha estat també objecte d'un cert nombre d'articles d'historiadors catalans i gallecs.

Més constant ha estat l'interès per una Història social en sentit ampli. També aquí es detecta l'evolució dels objectius i dels mètodes. Des de l'anàlisi més clàssica dels grups socials de diverses poblacions catalanes i els estudis o descripcions comarcals, s'ha anat passant a estudiar les diverses formes de la sociabilitat, el paper de les dones als gremis i en general a una nova Història de la família.

La Història institucional i política sempre ha estat present en les pàgines de *Pedralbes*. En els primers números amb major atenció pel segle XVIII. Progressivament ha anat guanyat terreny la investigació sobre la Catalunya dels segles XVI i XVII. Pel que fa referència a la monarquia dels Àustria, s'ha estudiat les grans institucions, com les Corts, la Diputació del General, l'Audiència, el Consell d'Aragó, les hisendes municipals, la burocràcia inquisitorial, i també grans línies de fons, com el pensament polític constitucional, la repressió del bandolerisme i de retop les formes de delinqüència. Cal destacar els estudis monogràfics de personatges com el Dr. Rossell, el protonotari Gassol o Pere Franquesa. Per descomptat, la Guerra dels Segadors i la seva postguerra ha donat lloc a una sèrie d'articles significatius.

La Guerra de Successió i el règim de Nova Planta ha sigut objecte d'interès de manera continuada. S'ha fet investigacions valuoses sobre l'Audiència, el municipi borbònic (en els seus diferents integrants), el cadastre. A Enric Riera, mort el 1994, devem els articles sobre la Guerra del Francès, que tanquen cronològicament el període.

Cal destacar la presència d'articles sobre institucions i vida política dels altres territoris de la Corona d'Aragó. Dins de l'àmbit valencià i mallorquí se situen també els articles relatius a les festes oficials, o l'important d'Eulàlia Duran sobre els aspectes ideològics de les Germanies,

No manquen els articles que s'ocupen de la Història de la monarquia espanyola en el seu conjunt o d'algun dels seus territoris integrants, des de diferents perspectives temàtiques: Història rural, militar, institucional o cultural. Entre els canvis d'atenció historiogràfica que s'han manifestat a través de *Pedralbes* s'han de destacar la Història de l'alimentació i la història de la historiografia. També vull cridar l'atenció sobre alguns estats de la qüestió bibliogràfica, sigui de caràcter general, sobre la revalorització de la Història política, o sigui sobre aspectes més

concrets, sobre la història de la Gran Bretanya, del sistema financer francès a l'època de Lluís XIV o les revoltes pageses a l'Europa moderna.

Tots els articles publicats a *Pedralbes* han estat presentats, i doncs avalats, per algun dels membres del Consell de redacció. Des d'ara la revista compta amb un Consell Assessor extern, format per catedràtics de les Universitats de Catalunya, País Valencià i Illes Balears, així com d'altres persones vinculades al Departament (entre ells els doctors *honoris causa* Antonio Domínguez Ortiz y John Elliott).

Pere MOLAS RIBALTA.
Director de la revista *Pedralbes*.